C/2024/3994

2024.7.17.

P9_TA(2023)0267

Az újságírók védelme a világban és az Európai Unió ezzel kapcsolatos politikája

Az Európai Parlament 2023. július 11-i állásfoglalása az újságírók védelméről a világban és az Európai Unió ezzel kapcsolatos politikájáról (2022/2057(INI))

(C/2024/3994)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára,

— tekintettel a Polgári és Politikai Jogok 1966. évi Nemzetközi Egyezségokmányára, valamint az ENSZ Emberi Jogi Bizottságának az egyezségokmány véleményalkotás és véleménynyilvánítás szabadságáról szóló 19. cikkéhez fűzött 34. sz. általános megjegyzésére,

— tekintettel az ENSZ 2005. évi Korrupció elleni Egyezményére és az UNESCO 2005. évi, a kulturális kifejezések sokszínűségének védelméről és előmozdításáról szóló egyezményére,

— tekintettel a véleményalkotás és véleménynyilvánítás szabadságához való jog előmozdításával és védelmével foglalkozó különleges ENSZ-előadónak a dezinformációról és a véleményalkotás és a véleménynyilvánítás szabadságáról szóló, 2021. április 13-i, valamint a „Reinforcing media freedom and the safety of journalists in the digital age” [A média szabadságának és az újságírók biztonságának megerősítése a digitális korban] című, 2022. április 20-i jelentésére,

— tekintettel az újságírók biztonságával és a büntetlenség kérdésével foglalkozó, 2012. április 12-i ENSZ cselekvési tervre,

— tekintettel a III. genfi egyezmény haditudósítókról szóló 4. cikkére, az I. kiegészítő jegyzőkönyvnek a fegyveres konfliktusokban az újságírók védelmére vonatkozó intézkedésekről szóló 79. cikkére, és az említett szakembereket fegyveres konfliktusok idején a polgári lakosság tagjaiként védő többi cikkre,

— tekintettel az ENSZ Biztonsági Tanácsának a polgári lakosság fegyveres konfliktusok során történő védelméről szóló, 2006. december 23-i 1738 (2006). számú határozatára, amely elítéli a konfliktushelyzetekben az újságírók ellen intézett támadásokat,

— tekintettel a véleményalkotás és véleménynyilvánítás szabadságához való jog előmozdításával és védelmével foglalkozó különleges ENSZ-előadónak, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) tömegtájékoztatás szabadságával foglalkozó képviselőjének, az Amerikai Államok Szervezete (OAS) véleménynyilvánítás szabadságával foglalkozó különleges előadójának, valamint a Népek Jogai Afrikai Bizottsága véleménynyilvánítás szabadságával és az információhoz való hozzáféréssel foglalkozó különleges előadójának a politikusokról és a hivatalos személyekről, valamint a véleménynyilvánítás szabadságáról szóló, 2021. október 20-i együttes nyilatkozatára,

— tekintettel az EBESZ Miniszteri Tanácsa 2018. december 7-i 25. ülésének záródokumentumaira, és különösen az újságírók biztonságáról szóló 3/18. sz. döntésre,

— tekintettel az Európai Unióról szóló szerződésre, az Európai Unió működéséről szóló szerződésre (EUMSZ) és különösen az EUMSZ az Unió politikáinak és tevékenységeinek meghatározásáról és végrehajtásáról szóló 10. cikkére,

— tekintettel az Emberi Jogok Európai Egyezményére, és különösen annak a véleménynyilvánítás szabadságáról szóló 10. cikkére,

— tekintettel az online és offline véleménynyilvánítás szabadságáról szóló, a Tanács által 2014. május 12-én elfogadott európai emberi jogi iránymutatásokra,

— tekintettel az európai demokráciára vonatkozó cselekvési tervről szóló, 2020. december 3-i bizottsági közleményre (COM(2020)0790),

— tekintettel a Bizottságnak a jogellenes online gyűlöletbeszéd felszámolására vonatkozó magatartási kódexére, amelyet 2016 májusában adtak ki, valamint annak 2021. október 7-i hetedik értékelésére, amelynek zárásaként született a „Tájékoztató – A magatartási kódex 7. értékelése” című dokumentum,

— tekintettel a közéletben részt vevő személyeknek a nyilvánvalóan megalapozatlan vagy visszaélésszerű bírósági eljárásokkal (közéleti részvételt akadályozó stratégiai perekkel) szembeni védelméről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló, 2022. április 27-i bizottsági javaslatra (COM(2022)0177),

— tekintettel a Tanács „Médiatudatosság egy folyamatosan változó világban” című, 2020. május 25-i következtetéseire,

— tekintettel az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének „Az újságírók biztonsága az Európai Unió egyik prioritása” című, 2022. május 3-i nyilatkozatára,

— tekintettel az Európa Tanács által az újságírók védelmének és biztonságának előmozdítása érdekében végzett munkájára, különösen a Miniszteri Bizottság tagállamoknak címzett, az újságírás védelméről és az újságírók és más médiaszereplők biztonságáról szóló, 2016. április 13-i CM/Rec(2016)4. számú ajánlására, valamint a Miniszteri Bizottság tagállamoknak címzett, a médiapluralizmusról és a médiatulajdon átláthatóságáról szóló, 2018. március 7-i CM/Rec(2018)1. számú ajánlására,

— tekintettel a Bizottság 2021. szeptember 16-i C(2021)6650 ajánlására,

— tekintettel az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának a digitális korban a minőségi újságírás pénzügyi fenntarthatóságáról szóló, 2019. február 13-i nyilatkozatára, valamint a Miniszteri Bizottság „A sajtószabadság védelme feszültségekkel és konfliktusokkal terhes időszakokban” című, 2022. évi éves jelentésére,

— tekintettel a karikatúrakészítés alapvető jogként történő elismeréséről szóló addisz-abebai nyilatkozatra, amelyet a sajtószabadság világnapja alkalmából 2019. május 3-án terjesztettek az UNESCO elé,

— tekintettel az egyrészről az EU, másrészről az Afrikai, Karibi és Csendes-óceáni Államok Szervezete (AKCSÁSZ) közötti partnerségi és együttműködési megállapodásra, amelyet az EU és az AKCSÁSZ tárgyalóküldöttségének vezetői 2021. április 15-én parafáltak, és különösen annak 9. cikkére és 11. cikkének (2) bekezdésére,

— tekintettel arra, hogy a 2021. évi Nobel-békedíjat Maria Ressa és Dmitrij Muratov Fülöp-szigeteki, illetve orosz újságíróknak ítélték oda az újságírók szabadságának védelme érdekében tett kiemelkedő erőfeszítéseik elismeréseként,

— tekintettel az AKCS–EU Közös Parlamenti Közgyűlésnek a közösségi média kormányzásra, fejlődésre, demokráciára és stabilitásra gyakorolt hatásáról szóló, 2019. november 28-i állásfoglalására (ACP-EU/102.745/19/fin.),

— tekintettel eljárási szabályzatának 144. cikke alapján az emberi jogok, a demokrácia és a jogállamiság megsértéséről szóló vitára előterjesztett állásfoglalásaira,

— tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére,

— tekintettel a Kulturális és Oktatási Bizottság véleményére,

— tekintettel a Külügyi Bizottság jelentésére (A9-0206/2023),

A. mivel minden embernek joga van a véleménynyilvánítás, a véleményalkotás és a tájékozódás szabadságához; mivel ez magában foglalja azt a jogot, miszerint nézetei miatt senki sem zaklatható, valamint az információ kereséséhez és megismeréséhez, illetve a mindenfajta adat és gondolat bármilyen média segítségével történő, határokra való tekintet nélküli terjesztéséhez való jogot; mivel a demokráciák működésének előfeltétele, hogy a polgárok hozzáférjenek független és megbízható információhoz, és hogy a média és más külső megfigyelők hatékonyan ellenőrizzék a hatóságokat, valamint napvilágra kerüljenek az emberi jogi jogsértések; mivel a tömegtájékoztatás szabadsága és sokszínűsége a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságához való jog alapvető eleme, amely emellett lehetővé teszi a demokratikus, szabad és részvételen alapuló társadalmak létrejöttét; mivel az újságírók és a független média kulcsfontosságú demokratikus feladatai közé tartozik az átláthatóság és a demokratikus elszámoltathatóság megszilárdítása; mivel a tájékozódás szabadsága az EU Alapjogi Chartája által elismert alapvető jog; mivel az újságírók fontos szerepet játszhatnak a demokratikus értékek, az emberi jogok és az alapvető szabadságok előmozdításában;

B. mivel az újságíró olyan magánszemély, aki megfigyel, leír, dokumentál, megvizsgál és elemez eseményeket, nyilatkozatokat, politikákat és minden olyan javaslatot, amely érintheti a társadalmat, azzal a céllal, hogy rendszerezze ezt az információt, és hogy összegyűjtse és elemezze a tényeket a társadalom online és offline szegmenseinek és a társadalom egészének tájékoztatása érdekében; mivel az ENSZ Emberi Jogi Bizottsága a 34 (2011). számú általános észrevételében az újságírást a szereplők széles körének közös feladataként határozza meg, beleértve a teljes munkaidőben dolgozó hivatásos újságírókat és elemzőket, valamint a bloggereket és más olyan személyeket, akik nyomtatott formában, az interneten vagy másutt önállóan publikálnak;

C. mivel az államoknak kötelezettségük védeni az újságíráshoz és a média szabadságához társítható alapvető jogokat, például a véleményalkotás és a véleménynyilvánítás szabadságát, az élethez és az emberi méltósághoz való jogot, valamint a különböző formájú újságírói tudósításokhoz fűződő jogokat; mivel a nemzetközi humanitárius jog biztosítja az újságírók és a haditudósítók védelmét azáltal, hogy fegyveres konfliktus esetén különleges védelmet biztosít számukra; mivel a nemzetközi emberi jogi normák tiltják a megkülönböztetés valamennyi formáját, ideértve a faj, a bőrszín, a nem, a nyelv, a vallási, politikai vagy más meggyőződés, a nemzeti vagy társadalmi származás, a vagyoni helyzet, a születési vagy egyéb státusz alapján történő diszkriminációt; mivel egyes esetekben az újságírók számára biztosított védelem elégtelensége, valamint az egyes közszereplők által a velük szemben kinyilvánított ellenséges érzelmek jelentős mértékben aláássák alapvető szabadságaikat;

D. mivel az újságírók és általában a médiában dolgozók feladata, hogy a lehető legfelelősségteljesebben és legobjektívebben tájékoztassák a nyilvánosságot az érdeklődésre számot tartó általános vagy speciális területeken; mivel fontos figyelembe venni minden médiában dolgozó és a támogató személyzet, valamint a közösségi médiában dolgozók és az úgynevezett civil újságírók társadalmi szerepét;

E. mivel az elmúlt években csökkent a sajtószabadság, és egyre nagyobb számban fordulnak elő fizikai támadások, zaklatások, többek között online zaklatások és megfélemlítések, amelyek célja az újságírók elhallgattatása és rágalmazása, különösen a háborús tudósítók, a korrupció, az emberkereskedelem, a politikai szereplők vállalati bántalmazása vagy törvénysértései leleplezésén dolgozó oknyomozó újságírók, valamint egyes totalitárius államokban vagy diktatúrákban kialakult helyzetről tudósító újságírók esetében; mivel egyre több újságírót ölnek meg fegyveres konfliktusövezeteken kívül; mivel a legtöbb áldozat a helyi történeteket feldolgozó helyi újságírók közül kerül ki; mivel a fegyveres konfliktusokra vonatkozó megbízható információk összegyűjtésével és terjesztésével az újságírók kulcsfontosságú közérdekű feladatot látnak el; mivel ez a helyzet sürgős fellépést kíván, hogy fenn lehessen tartani a független médiának az átláthatóság és az elszámoltathatóság biztosításában betöltött alapvető szerepét;

F. mivel a kijutó információk monopolizálása, a visszaélést bejelentő személyek elhallgattatása, az emberi jogok megsértésének eltussolása és a közvélemény ellenőrzése érdekében egyes hatóságok tudatosan megakadályozzák az újságírók számára a konfliktusövezetekbe való belépést; mivel a médiatudósítók sok esetben nehézségekkel és szándékosan támasztott akadályokkal szembesülnek egy olyan országba vagy konkrét területre való belépés során, ahol konfliktus zajlik vagy súlyos emberi jogi visszaélések történnek; mivel az e területekre való bejutás ellehetetlenítése rontja a helyi fejleményekről szóló tudósítás minőségét, ami nagyobb léptékű dezinformációs kampányokat és félretájékoztatást tesz lehetővé mind az offline, mind az online médiában;

G. mivel az újságíróknak sokféle kihívással kell szembenézniük munkájuk során, ideértve a szabad mozgás korlátozását, például a kiutasítást vagy egy adott országba vagy területre való belépés megtagadását, az utazási tilalmat, az önkényes letartóztatást és fogva tartást, a kínzást, a különösen az újságírónőkkel szembeni szexuális bántalmazást, a tisztességes tárgyaláshoz való jog megsértését, a koholt vádak alapján történő elítélést, a berendezések elkobzását és megrongálását, az információlopást, az illegális megfigyelést és az irodai betöréseket, a megfélemlítést, a családtagok zaklatását, a halálos fenyegetéseket, a megbélyegzést és az újságírók lejáratását szolgáló rágalomhadjáratokat, visszaélésszerű jogi eljárásokat, az elrablásokat, az erőszakos eltüntetéseket, az emberölést és az egyéb kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódot vagy büntetést;

H. mivel az oknyomozó újságírók, akik a korrupció feltárásán és a szervezett bűnözés elleni küzdelmen munkálkodnak, kiemelt célpontnak tekinthetők; mivel az újságíróknak az információkhoz való közvetlen, azonnali és akadálytalan hozzáférésre van szükségük a döntéshozók megfelelő ellenőrzése érdekében;

I. mivel az újságíróknak megbízható forrásokra van szükségük oknyomozó munkájukhoz; mivel a visszaélést bejelentő személyek kulcsfontosságú információforrásokat biztosítanak az újságírók számára, többek között a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelemben, és alapvető szerepet játszhatnak a szabálytalanságok és jogsértések felderítésében és bejelentésében; mivel ezáltal erősíthetik a demokratikus elszámoltathatóságot és az átláthatóságot; mivel a visszaélést bejelentő személyek megfelelő védelme a hatékonyságuk biztosításának előfeltétele; mivel az emberi jogok nemzetközi joga erős védelmet biztosít a visszaélést bejelentő személyek, a sajtóforrások és a közérdekű bejelentések számára;

J. mivel a technológiai innováció miatt a magánszemélyek, a kormányzatok és más szereplők egyre nagyobb mértékben képesek arra, hogy az újságírók után kémkedjenek, megsértsék a magánélethez és a források titkosságához való jogukat, veszélyeztessék a digitális biztonságukat és cenzúrát erőltessenek rájuk; mivel az ilyen támadások magukban foglalhatják az adatok illegális vagy az emberi jogok nemzetközi jogába és a nemzetközi adatvédelmi normákba ütköző gyűjtését, az újságírók fiókjainak feltörését, a fiókjaikból való kizárásukat, a rosszindulatú behatoló szoftvereknek való alávetésüket, a gyűlöletkeltő vagy erőszakos tartalommal való elárasztásukat, nyilvános lejáratásukat, valamint a rájuk vagy családjukra vonatkozó személyes információk gyűjtését és közzétételét, sőt a megszerzett információk meggyőzésére való felhasználását; mivel a leplezett figyelés és a digitális fenyegetések világszerte negatív hatással vannak a sajtószabadságra, és korlátozzák az újságírók oknyomozási és tudósítási képességét;

K. mivel az újságírókat egyre gyakrabban zaklatják, továbbá fenyegetik biztonságukat és életüket az online platformokon, például fórumokon, közösségi oldalakon, e-mailben és csevegőoldalakon rosszindulatú személyek és egyes kormányok, különösen azoknak az országoknak vagy régióknak a kormányai, ahol ezek az újságírók a tevékenységükkel megpróbálják leleplezni vagy sikeresen leleplezik az emberi jogi problémákat, a kormányzati vagy vállalati szereplők korrupcióját, valamint a dezinformációs, megfélemlítési és félretájékoztatási kampányok révén a közvélemény félrevezetésére tett kísérleteket;

L. mivel az Újságírókat Védő Bizottság szerint 2022-ben 67 újságírót öltek meg, 64 pedig eltűnt; mivel a Riporterek Határok Nélkül (RSF) által közzétett adatok szerint 2003 és 2022 között világszerte 1 668 újságírót öltek meg a munkájukkal összefüggésben, és az RSF újságírókkal szembeni erőszakkal és visszaélésekkel kapcsolatos, 2022-ben közzétett éves jelentése szerint 2022-ben összesen 533 újságírót tartottak fogva; mivel az UNESCO 2023. január 17-én közzétett, a véleménynyilvánítás szabadságáról szóló 2021–2022. évi jelentése megállapítja, hogy 2022-ben 86 újságíró halt meg – négynaponta egy –, szemben a 2021-ben elkövetett 55 gyilkossággal;

M. mivel az újságírók biztonsága döntő fontosságú annak garantálása szempontjából, hogy a munkájukat megfelelően tudják végezni; mivel az országoknak biztosítaniuk kell a területükön tevékenykedő újságírók védelmét; mivel hiányoznak az újságírók védelmére és az újságírókkal szemben elkövetett bűncselekmények büntetlenségének kezelésére irányuló határozott nemzetközi intézkedések; mivel az ENSZ Emberi Jogi Főbiztosának Hivatala az újságírók elleni támadások megelőzésével, nyomozásával és a vádeljárás lefolytatásával foglalkozó nemzetközi munkacsoport létrehozására szólított fel;

N. mivel a Covid19-válság rámutatott arra, hogy az újságíróknak mennyire fontos szerepük van abban, hogy a polgárok megbízható és hiteles információkhoz jussanak; mivel ezért fokozottabb erőfeszítéseket kell tenni az újságírók és a médiában dolgozók biztonságos és megfelelő munkafeltételeinek biztosítása érdekében; mivel egyes kormányok igazságtalanul alkalmazták a Covid19-cel kapcsolatos korlátozásokat az újságírók munkájának jogellenes korlátozására, különösen az emberi jogok megsértéséről szóló beszámolók tekintetében;

O. mivel a tényellenőrzés olyan sajátos újságírói tevékenység, amely magában foglalja a tényekről való meggyőződést és a hivatalos narratívák megkérdőjelezését a dezinformáció elleni küzdelem, valamint a félretájékoztatás feltárása céljából, az online és offline környezetben egyaránt; mivel a tényellenőrzők egy kiterjedt információáramlással jellemzett világban dolgoznak, amelyben algoritmusok polarizálják a vitákat; mivel ez azzal a kockázattal jár, hogy a tényellenőrzők online támadásoknak, fenyegetéseknek, zaklatásnak, a hatóságoktól érkező nyomásnak és visszaélésszerű jogi eljárásoknak vannak kitéve;

P. mivel az online és a közösségi média gyors növekedése felerősítette a félretájékoztatást és a dezinformációt, valamint az álhírek terjedését; ezek célja pedig a hiteles információforrások lejáratása, és azokat az újságírókat, tényellenőrzőket és a médiában dolgozókat veszik célba, akik az ilyen információk terjedésének megfékezésére törekednek; mivel egyre többen fordulnak az internethez és a közösségi hálózatokhoz tájékozódás céljából;

Q. mivel a dezinformáció és a félretájékoztatás súlyos következményekkel járhat az emberi jogok védelmére nézve, és számottevő fenyegetést jelenthet a demokrácia és az egyéni szabadságok értékeire nézve; mivel az álhírek gyakran kihasználják az emberek érzelmeit és figyelemfelkeltő módon vannak kialakítva, és ezért könnyebben és gyorsabban terjednek, mint a valós hírek; mivel a dezinformáció elleni küzdelmet szolgáló tevékenységek közérdekű ügynek minősülnek;

R. mivel a Bizottság szerint a politikai újságírás különös kockázatnak van kitéve, minthogy a társadalmi sokkok vagy válságok gyakran váltanak ki a tömegtájékoztatás szabadságát, sokszínűségét és függetlenségét korlátozó kormányzati intézkedéseket;

S. mivel az újságírók, karikaturisták, bloggerek és médiában dolgozók megtámadása, megfélemlítése, száműzetésbe kényszerítése, megölése és bebörtönzése továbbra is általánosan elterjedt jelenség, ahogy e cselekmények büntetlensége is; mivel az online terek egyre ellenségesebb környezetté válnak, és erősödik különösen az újságírónőkkel szembeni gyűlöletbeszéd és erőszak; mivel ezek a bűncselekmények miatt a nyilvánosság csak korlátozottan képes megfelelően tájékozódni és elképzeléseket kialakítani, ennélfogva hatással vannak a tájékoztatáshoz való jogra, valamint a szólásszabadsághoz, a véleménynyilvánítás szabadságához és a politikai részvételhez való jog gyakorlására; mivel az újságírók számára megfelelő munkakörülmények akkor adottak, ha elkerülhető az indokolatlan belső és külső nyomás, a függőség, a kiszolgáltatottság és az instabilitás, és ennélfogva az öncenzúra kockázata;

T. mivel a fogva tartott újságíróktól egyes országokban megtagadták az ügyvédi védelmet, és embertelen körülmények között fenyegetésnek és rossz bánásmódnak vannak kitéve; mivel az igazságszolgáltatáshoz való független és átlátható hozzáféréshez való jog a jogállamiság alapvető eleme, és biztosítani kell a tisztességes eljáráshoz való jogot világszerte;

U. mivel az újságírókkal szemben erőszak és az újságírók megfélemlítése, zaklatása és meggyilkolása mellett a büntetlenség és a büntetőeljárás lefolytatásának hiánya elrettentő hatást gyakorol vagy öncenzúrához vezet;

V. mivel a média foglyul ejtését, az intézményi átláthatóság hiányát, a gyűlöletbeszédet és a dezinformációt állami és egyes esetekben nem állami szereplők – különösen antidemokratikus politikai mozgalmak – egyre gyakrabban politikai célokra használják fel a társadalmi polarizáció kiélezése érdekében; mivel ezeket a gyakorlatokat autoriter rezsimek arra használják, hogy hatalmon maradjanak;

W. mivel a jól finanszírozott és erős közszolgálati média a demokratikus társadalmak garanciája; mivel azonban a közszolgálati média és újságírói egyre növekvő kihívásokkal szembesülnek, ideértve a politikai és piaci nyomást, valamint a médiaszolgáltatásokra szánt köziadások csökkentését, amit a Covid19-világjárvány tovább súlyosbított;

X. mivel a médiatulajdon és -finanszírozás átláthatósága rendkívül fontos a médiapluralizmus és a független újságírás biztosításához; mivel minden erőfeszítést meg kell tenni a médiaszektor szilárdságának biztosítása, a függetlenség biztosítása, valamint a tömegtájékoztatás szabadságának és sokszínűségének növelése érdekében; mivel a médiafinanszírozás átláthatósága alapvető elem az európai polgárok bizalmának előmozdításában;

Y. mivel az újságírónők az erőszak nemspecifikus formáival, például szexuális és online zaklatással szembesülnek; mivel az online zaklatás és bántalmazás gyakran szexuális jellegű, és nem az áldozatok munkája, hanem fizikai tulajdonságaik, kulturális hátterük, illetve magánéletük ellen irányul; mivel az ilyen jellegű fenyegetések miatt az újságírónők öncenzúrára kényszerülhetnek, és ezek a fenyegetések korlátozhatják a sajtószabadságot és a véleménynyilvánítás szabadságát; mivel a szakértők folyamatosan találnak bizonyítékot arra, hogy a nők a média minden szektorában, különösen a kreatív ágazatokban kisebbségben vannak, és a magas beosztású, döntéshozatali szinten súlyosan alulreprezentáltak; mivel számos ország eltántorítja a nőket az újságírástól, sőt akár el is tiltja őket e pályától; mivel a női újságírókkal szemben az online térben tanúsított nőgyűlölő magatartás és nemi alapú erőszak nem tolerálható és nem normalizálható; mivel a szexista gyűlöletbeszéd megbélyegző, félelmet és szégyent kelt, pszichológiai és szakmai kárt okoz, a jó hírnév megsértését eredményezi, továbbá aggályokat vet fel a digitális adatvédelemmel és a biztonsági fenyegetésekkel kapcsolatban; mivel szélsőséges esetekben az újságírók online fenyegetése, amelyeket nem nyilvánítanak bűncselekménnyé, offline környezetben fizikai erőszakká, zaklatássá és visszaéléssé válhatnak;

Z. mivel az újságírók hátrányos megkülönböztetése nemük, fajuk, etnikai hovatartozásuk, vallásuk, meggyőződésük, életkoruk, társadalmi helyzetük, szexuális irányultságuk vagy nemi identitásuk alapján is megnyilvánulhat; mivel az LMBTIQ+-újságírók esetében nagyobb az online támadások kockázata; mivel az online támadások gyakran súlyosbítják a biztonságot offline környezetben fenyegető veszélyeket; mivel az ilyen jellegű fenyegetések öncenzúrát eredményezhetnek, továbbá korlátozhatják a sajtószabadságot és a véleménynyilvánítás szabadságát;

AA. mivel számos országban a politikai és pénzügyi szereplők a közéleti részvételt akadályozó stratégiai pereket alkalmaznak a kritikus hangok elnémítására vagy az újságíróknak a korrupció és más közérdekű kérdések feltárásától való elrettentésére; mivel az ilyen perek komoly fenyegetést jelentenek a véleménynyilvánítás szabadságára és az információszabadságra, mivel az újságírókat meg lehet akadályozni a közérdekű ügyekben való felszólalásban, és meg lehet őket büntetni ezért; mivel ez különösen jellemző azokban az országokban, ahol a rágalmazásra vagy a becsületsértésre vonatkozó jogszabályokkal könnyebb visszaélni, valamint a tekintélyelvű rendszerek utalta országokban; mivel nem uniós országok vagy azok képviselői jelenleg részt vesznek európai újságírókkal szembeni, közéleti részvételt akadályozó stratégiai perekben, amelyekre az EU nemzeti joghatósági területein kerül sor;

AB. mivel az újságírók biztonságára és a büntetlenség kérdésére vonatkozó ENSZ cselekvési terv célja, hogy szabad és biztonságos környezetet teremtsen az újságírók és a médiában dolgozók számára mind konfliktushelyzetekben, mind konfliktustól mentes helyzetekben a béke, a demokrácia és a fejlődés világméretű megerősítése érdekében; mivel az ENSZ cselekvési tervének megfelelő végrehajtásához megfelelő pénzügyi és emberi erőforrásokra van szükség;

AC. mivel a félretájékoztatás, az álhírek, a propaganda és a dezinformáció terjedése olyan légkört teremt, amelyben a lakosság világszerte szkeptikusan áll az információhoz általában, aminek eredményeként az újságíróknak bizalomvesztéssel kell számolniuk, és ami fenyegetést jelent az információhoz való szabad hozzáféréssel, a demokratikus vitákkal és a média függetlenségével szemben, és ami miatt egyre inkább kiváló minőségű tömegtájékoztatási forrásokra lenne szükség; mivel nem történt elég erőfeszítés annak érdekében, hogy megvédjék az újságírókat és a polgárokat a propagandától, az álhírektől és a dezinformációtól az online térben;

AD. mivel az adatelemzés és az algoritmusok egyre nagyobb hatással vannak a polgárok számára hozzáférhetővé tett információkra; mivel számos ország olyan törvényeket fogadott el, amelyek megtévesztő módon a kiberbűnözés elleni küzdelemre hivatkoznak, miközben valójában független és kritikus újságírókat vesznek célba és elnyomják a sajtószabadságot; mivel újságírókat bebörtönöztek, elűztek és megkínoztak azért, mert tudósítottak korrupcióról és más emberi jogi visszaélésekről;

AE. mivel a „Partnerség a tájékoztatásért és a demokráciáért” kezdeményezés, amelyben szerte a világból 50 állam vesz részt, demokratikus biztosítékok megteremtését szorgalmazza a kommunikációs és információs térben, és elismeri, hogy valamennyi polgárnak joga van a megbízható tájékoztatáshoz; mivel a partnerség egy sor ajánlást dolgozott ki az információs káosz problémájának kezelésére, amelyeket az EU felhasználhat az Unión kívüli demokratikus országok törekvéseinek támogatására;

AF. mivel egyre több európai újságíró kénytelen biztosítás nélkül konfliktusövezetekbe utazni, mert a biztosítótársaságok nem hajlandók biztosítani a tartózkodásukat;

AG. mivel az Európai Parlament Daphne Caruana Galizia-díja, amelyet 2019 decemberében hoztak létre Daphne Caruana Galizia máltai korrupcióellenes oknyomozó újságíró és blogger emlékére, aki 2017-ben egy autójába rejtett pokolgéppel elkövetett támadásban vesztette életét, évente jutalmazza az olyan kiemelkedő újságírást, amely előmozdítja vagy védi az Európai Unió alapvető elveit és értékeit, például az emberi méltóságot, a szabadságot, a demokráciát, az egyenlőséget, a jogállamiságot és az emberi jogokat,

1. hangsúlyozza és kitart amellett, hogy az ENSZ emberi jogokról szóló nyilatkozatában foglaltaknak megfelelően minden embernek joga van a véleménynyilvánítás, a véleményalkotás és a tájékozódás szabadságához, e jog pedig magában foglalja azt a szabadságot, miszerint nézetei miatt senki sem zaklatható, valamint az információ kereséséhez és megismeréséhez, illetve a mindenfajta adat és gondolat bármilyen média segítségével történő, határokra való tekintet nélküli terjesztéséhez való jogot; emlékeztet arra, hogy az újságírók fontos szerepet játszhatnak a demokratikus értékek, az emberi jogok és az alapvető szabadságok előmozdításában és védelmében; hangsúlyozza, hogy az újságírókat az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó uniós cselekvési tervben (2020–2024) foglaltaknak megfelelően védeni kell az erőszak minden formájával szemben;

2. emlékeztet arra, hogy a demokrácia működésének előfeltétele, hogy megbízható információ álljon rendelkezésre, és hogy ahhoz hozzá lehessen férni online és offline környezetben egyaránt; hangsúlyozza, hogy biztosítani kell az újságírók függetlenségének védelmét, a véleménynyilvánítás szabadságának megóvását, a média sokszínűségének garantálását és a polgárok tájékoztatáshoz való alapvető jogának megőrzését;

3. emlékeztet arra, hogy az újságírás rosszindulatú és szándékos korlátozásoktól mentes gyakorlásának szabadsága a demokrácia értékeiről tanúskodik, ennélfogva az újságírás korlátozásoktól mentes gyakorlásának lehetővé tétele hozzájárul a demokratikus értékekhez;

4. elítéli az újságírók, a médiában dolgozók és munkatársaik ellen világszerte – többek között az EU-ban – elkövetett bűncselekményeket, beleértve a fizikai támadásokat, az emberrablást, a kínzást, a megfélemlítést és a gyűlöletbeszédet; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy e bűncselekmények világszerte nagyfokú büntetlenséget élveznek, és kéri, hogy a felelősöket a nemzetközi kötelezettségekkel és a jogállamisággal összhangban álló, független, időben elvégzett és hatékony vizsgálatok lefolytatása révén vonják felelősségre; hangsúlyozza, hogy az áldozatoknak és családtagjaiknak joguk van ahhoz, hogy az eljárás során megfelelő jogorvoslathoz és jogi tanácsadáshoz jussanak;

5. határozottan elítéli az újságírók önkényes fogva tartását és a politikai kritériumokon vagy visszaélésszerű bűnüldözési gyakorlatokon alapuló ideiglenes fogva tartásokat; felszólít az összes olyan újságíró azonnali és feltétel nélküli szabadlábra bocsátására, akiket anélkül tartanak fogva, hogy bizonyított lenne valamilyen bűncselekményben való egyéni részvételük, vagy hogy vádat emeltek volna ellenük; felszólítja az érintett hatóságokat, hogy tartózkodjanak attól, hogy a gyanúsított újságírók családtagjait is potenciális gyanúsítottként kezeljék, és ne alkalmazzanak e családtagokkal szemben sem közigazgatási, sem más szankciókat;

6. rendkívül sajnálatosnak tartja, hogy az Újságírókat Védő Bizottság szerint 2022-ben világszerte 67 újságírót öltek meg azokon kívül, akiket megfenyegettek, erőszaknak vetettek alá vagy önkényesen bebörtönöztek; tisztelettel adózik mindazoknak, akik a véleménynyilvánítás szabadságának gyakorlása során online és offline módon életüket vesztették és támadásokat szenvedtek el, és kiáll mindazok mellett, akiknek van bátorságuk felszólalni az igazságtalanság, a korrupció és a törvénytelenség ellen; hangsúlyozza, hogy az újságírók és a médiában dolgozók elleni egyes bűncselekményeket, amennyiben azok a joghatósága alá tartoznak, ki kell vizsgálnia a Nemzetközi Büntetőbíróságnak, és felszólítja az EU-t és a tagállamokat, hogy biztosítsanak megfelelő támogatást a nyomozáshoz;

7. emlékeztet az újságírók, köztük a politikai és oknyomozó újságírók alapvető szerepére, akik megbízható és releváns információk gyűjtésével, a hatóságok és választott tisztviselők tevékenységének ellenőrzésével és a nemzeti és nemzetközi jogi jogsértések, pénzügyi és vállalati bűncselekmények, háborús bűncselekmények és emberiesség elleni bűncselekmények, állami elnyomás, korrupció, bűnözői hálózatok és tevékenységek, környezeti bűncselekmények és mindenfajta emberi jogi visszaélések feltárásával foglalkoznak, ami hozzájárul a jogsértésekért felelős személyek – köztük a hatalmon lévő személyek – felelősségre vonásához szükséges fékek és ellensúlyok biztosításához; felhívja a figyelmet arra, hogy ezek a tevékenységek az újságírókat fokozott személyes kockázatnak teszik ki;

8. ismételten hangot ad folyamatos mély aggodalmának a tömegtájékoztatás szabadságának a világban fennálló állapota miatt, összefüggésben az újságírókkal és médiában dolgozókkal szemben számos országban még mindig elkövetett visszaélésekkel és támadásokkal, valamint az egyre növekvő mértékű, nyilvános rágalmazásukkal, amelyek negatív hatással vannak az újságírói gyakorlatra, különösen a politikai, az oknyomozó és a határokon átnyúló újságírást illetően; különös aggodalmának ad hangot az újságírók és a médiaszervezetek helyzete miatt azokban az országokban, amelyekben a Riporterek Határok Nélkül szerint globális viszonylatban a legrosszabb a helyzet; sajnálatát fejezi ki az újságírókat – többek között szexuális irányultságuk, nemi hovatartozásuk és nemi identitásuk alapján – számos országban érő széles körű online és offline visszaélések és cenzúra miatt;

9. hangsúlyozza, hogy az újságírók fontos szerepet játszanak a tüntetések és demonstrációk tudósításában, és védelmükre szólít fel annak érdekében, hogy munkájukat félelem,megtorlás és zaklatás nélkül láthassák el; aggodalmát fejezi ki a nyilvános tiltakozások megfékezését célzó fokozott korlátozások és megtorlások miatt, amelyek magukban foglalják az újságírók és független megfigyelők általi tudósítások elfojtását is;

10. ismételten aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy globális szinten nem védi konkrét jogi vagy szakpolitikai keretszabályozás az újságírókat és a médiában dolgozókat az erőszakkal, fenyegetésekkel és a megfélemlítéssel szemben, és ismét hangsúlyozza, hogy küzdeni kell az újságírók és a médiában dolgozók elleni támadásokat elkövetők büntetlensége ellen; elítéli, hogy egyes közéleti személyiségek és állami hatóságok képviselői nyilvánosan rágalmazzák az újságírókat, mivel ez aláássa a társadalomban a médiába vetett bizalmát;

11. kiemeli a hatóságok azon kötelezettségét, hogy megvédjék a véleménynyilvánítás szabadságát és az újságírók biztonságát, és felszólítja az országokat, hogy az újságírók tapasztalataira építve – a nemzetközi joggal és normákkal összhangban – fogadjanak el jogszabályokat és politikákat azzal a céllal, hogy jogi környezetet biztosítsanak az újságírók elnyomásával kapcsolatos ügyek megelőzéséhez, védelméhez és szigorú büntetőeljárás alá vonásához, valamint biztosítsák a megfelelő nyomozást és nyomon követést, beleértve a hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciók alkalmazását is; sürgeti a hatóságokat, hogy tegyenek meg mindent az ilyen jellegű erőszak megakadályozása, az elszámoltathatóság biztosítása és a büntetlenség felszámolásának biztosítása érdekében;

12. sajnálatosnak tartja, hogy az újságírók és a médiában dolgozók gyakran bizonytalan és romló foglalkoztatási és biztonsági körülmények között dolgoznak, ami veszélyezteti a biztonságos és támogató környezetben való munkavégzésüket; hangsúlyozza, hogy különös figyelmet kell fordítani a fiatal újságírókra és a szabadúszó újságírókra, és emlékeztet a médiaszervezetek azon újságírókkal és médiamunkásokkal szembeni gondossági kötelezettségére, akikkel együttműködnek; hangsúlyozza, hogy az újságírók és a médiában dolgozók megfelelő munkafeltételeinek biztosítása döntő fontosságú a kiváló minőségű újságírás előmozdításához, mivel lehetővé teszi az újságírók számára feladatuk teljesítését és a tájékoztatáshoz és a tájékozódáshoz való jog védelmezését; felszólítja a hatóságokat, hogy az újságíró szervezetekkel szorosan együttműködve hozzanak létre nemzeti cselekvési terveket, hogy javítsák az újságírók munkakörülményeit és megvédjék az újságírókat a fizikai és lelki erőszaktól;

13. felszólít arra, hogy fordítsanak különös figyelmet a konfliktusövezetekben dolgozó újságírók és médiaszakemberek munkájának folyamatosságára, mivel a konfliktusok miatt nagyon gyakran pénzügyileg akadályozzák őket fontos munkájuk folytatásában; úgy véli, hogy a konfliktusövezetekbe utazó újságírók számára megfelelő biztosítást kell nyújtani;

14. hangsúlyozza, hogy az újságíróknak meg kell kapniuk a médiaszervezetektől a szükséges képzést, különösen a biztonság és az elsősegélynyújtás terén; felszólítja a vállalatokat, különösen a digitális ágazatban, hogy végezzenek hatékony és alapos átvilágítást a nem uniós országokban a véleménynyilvánítás szabadságára, a médiapluralizmusra és az újságírók jogaira gyakorolt káros hatások megelőzése vagy enyhítése érdekében;

15. emlékeztet a szólásszabadság védelmének kötelezettségére, beleértve a szatirikusok és karikaturisták védelmét is, mivel tájékoztató tevékenységet végeznek, előmozdítják a demokratikus értékeket, valamint védik az emberi jogokat és az alapvető szabadságjogokat, miközben tiltakoznak a bűnözés, a korrupció és a hatalommal való visszaélés ellen, és fényt derítenek a cenzúrára és az emberi jogok megsértésére, illetve küzdenek ezek ellen;

16. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a vallási és állami hatóságok egyre több kísérletet tesznek a véleménynyilvánítás és a kritika szabadságának korlátozására vallási vagy istenkáromlási törvények ürügyén, különösen a szatíra vagy az újságírói, kreatív munka és véleménynyilvánítás formájában megjelenő kritika esetében;

17. hangsúlyozza, hogy fontos biztosítani a tényellenőrző újságírók biztonságát és jóllétét, mivel ezek az újságírók kifejezett célpontok amiatt, hogy feltárják a félretájékoztatást és a dezinformációt, illetve leleplezik a propaganda terjesztőit, ezáltal gyakran fednek fel olyan tényeket, amelyeket mások nagy erőfeszítésekkel igyekeztek eltitkolni vagy torzítani; kéri a Bizottságot, hogy dolgozzon ki eszközöket e kérdés kezelésére, például a célzott médiaorgánumok jogi keretét és a működésükhöz szükséges hatékony eszközöket;

18. rámutat arra, hogy a források bizalmas jellegének garantálása az oknyomozó újságírás és a független sajtó előfeltétele, és hogy a visszaélést bejelentő személyek fontos forrásnak bizonyulnak az átláthatóság és az elszámoltathatóság előmozdítása szempontjából; hangsúlyozza ezért, hogy a visszaélést bejelentő személyek fontos szerepet játszhatnak az állami és nem állami szereplők korrupciós tevékenységei elleni küzdelemben és a nyilvánosság tájékoztatásában; támogatását fejezi ki a visszaélést bejelentő személyek és kiadóik felé, akik világszerte leleplezik a visszaéléseket;

19. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy nincsenek megbízható adatok az ellenséges munkakörnyezetben dolgozó újságírók helyzetéről; tisztelettel adózik az olyan szervezetek előtt, mint például a Riporterek Határok Nélkül, az Újságírókat Védő Bizottság, a Frontline, az Újságírók Nemzetközi Szövetsége, az Oknyomozó Újságírók Nemzetközi Konzorciuma, hogy csak néhányat említsünk, mivel támogatják azokat az újságírókat és a médiában dolgozókat, akik a biztonságukat és jóllétüket fenyegető veszélyben vannak; kéri a Bizottságot, hogy dolgozzon ki holisztikus és kifinomult módszereket az újságírókkal szembeni erőszak különböző típusaira vonatkozó, hosszabb időszakon át tartó adatgyűjtésre; kéri, hogy az újságírószervezetekkel együttműködve dolgozzanak ki hatékony ellenőrzési eszköztárakat, és hogy az Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ) továbbra is rendszeresen készítsen jelentést a Parlamentnek a médiaszabadság globális helyzetéről és az újságírók jogainak világszerte tapasztalható megsértéséről;

20. a lehető leghatározottabban elítéli a független média elhallgattatására, valamint a tömegtájékoztatás szabadságának és sokszínűségének aláásására, valamint az arra irányuló kísérleteket, hogy korlátozzák a nyilvánosság megbízható információkhoz való hozzáférését az internet leállítása, az online tartalmak jogellenes és/vagy aránytalan megfigyelése, letiltása vagy szűrése, illetve a platformokról tartalom eltávolítására vagy a kommunikációs weboldalak és a közösségi média letiltására irányuló jogellenes vagy válogatás nélküli kérelmek révén; figyelmeztet a független média pénzügyi támogatás révén történő közvetett befolyásolására irányuló gyakorlatokra, és elítéli különösen a közszolgálati média ellenőrzésére irányuló kísérleteket; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy egyes nem uniós országok úgynevezett „külföldi ügynökökre" vonatkozó törvényeket fogadtak el, amelyeket az újságírás elhallgattatására és elnyomására használnak fel; felhívja a kormányokat, hogy lépjenek fel hathatósan a visszaéléssel szemben, és ne éljenek vissza a véleménynyilvánítás szabadságát akadályozó és a cenzúrát lehetővé tévő védintézkedésekkel; javasolja, hogy a kormányok tegyék lehetővé a társadalmi és politikai párbeszéd és a bírálat szabadságát; emlékeztet arra, hogy – amint azt a véleménynyilvánítás szabadságával foglalkozó különleges ENSZ-előadó kijelentette – a médiatulajdon koncentrációja olyan gyakorlat, amely ellentétes a demokráciával és a pluralizmussal, mivel akadályozza a társadalom különböző rétegeinek sokszínű kifejeződését;

21. elítéli azt, hogy egyre gyakrabban használnak megfigyelési eszközöket és kémszoftvereket az újságírók munkájának nyomon követésére, lehallgatására és cenzúrázására; elítéli az állami és magánszereplők részvételét ebben a jogellenes megfigyelésben, amely többek között sérti a magánélethez való jogot és az újságírók forrásainak védelmét; szorgalmazza az újságírók jogellenes megfigyelésével kapcsolatos állítások független kivizsgálását és büntetőeljárás alá vonását, valamint az elkövetők felelősségre vonását; hangsúlyozza, hogy jogorvoslatot kell biztosítani a kémszoftverekkel jogellenesen megcélzott újságírók számára; felszólít a kettős felhasználású termékekről szóló uniós rendelet szigorú érvényesítésére és nyomon követésére, hogy ne lehessen olyan uniós exportot végrehajtani, amely lehetővé teszi a tekintélyelvű rendszerek számára, hogy önkényesen újságírókat célozzanak vagy támadjanak meg;

22. elítéli, hogy a közéleti részvételt akadályozó stratégiai pereket alkalmaznak – többek között nem uniós országok hatóságai uniós székhelyű újságírókkal és médiával szemben – újságírók és médiaorgánumok elhallgattatására vagy megfélemlítésére, valamint a félelem légkörének kialakítására, hogy eltussolják tudósításaikat; e tekintetben üdvözli az újságírókkal szemben az Unióban alkalmazott, a közéleti részvételt akadályozó stratégiai perek elleni irányelvre irányuló bizottsági javaslatot; szorgalmazza, hogy a jogszabály megfelelően terjedjen ki az ilyen perek külső dimenziójára annak érdekében, hogy megvédje az uniós székhelyű újságírókat a nem uniós országok hatóságai vagy azok képviselői által indított visszaélésszerű perektől; kéri a Bizottságot és az EKSZ-t, hogy ösztönözzön arra nem uniós országokat, különösen a hasonlóan gondolkodó partnereket, hogy amennyiben még nem tették meg, indítsanak hasonló kezdeményezéseket nemzeti szinten, és hogy vállaljanak kötelezettséget e kérdésben nemzetközi szinten; felszólítja az EU-t, hogy nyújtson jogi támogatást és egyéb segítséget a közéleti részvételt akadályozó stratégiai perek által megcélzott újságíróknak, és dolgozzon ki átfogó iránymutatásokat a közéleti részvételt akadályozó stratégiai perekkel foglalkozó ügyészek számára, valamint biztosítson számukra és a bírák számára képzést az ügyben; úgy véli, hogy külső kormányzásának javítása érdekében az EU-nak jó példával kell elöl járnia, és teljesen koherens és következetes módon teljesítenie kell belső médiapolitikai törekvéseit; ezzel összefüggésben üdvözli a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály elfogadását [1], és hatékony intézkedések bevezetését szorgalmazza a közéleti részvételt akadályozó stratégiai perek elleni irányelvre (SLAPP-irányelv) (COM(2022)0177) és a tömegtájékoztatás szabadságáról szóló európai jogszabályra (COM(2022)0457) irányuló, nemrégiben közzétett irányelvjavaslatokban, amelyek azt jelzik, hogy az EU határozottabb megközelítést alkalmaz a médiapolitika tekintetében; úgy véli, hogy ezek az intézkedések ösztönzést adhatnak a világ más régiói számára, és elősegíthetik a pozitív globális normák meghatározását; emlékeztet az Európa Tanács rágalmazásra vonatkozó ajánlásaira [2], amelyek iránymutatást adnak a szankciók arányosságának és az emberi jogok tiszteletben tartásának biztosítására vonatkozóan;

[1] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2065 rendelete (2022. október 19.) a digitális szolgáltatások egységes piacáról és a 2000/31/EK irányelv módosításáról (digitális szolgáltatásokról szóló rendelet) (HL L 277., 2022.10.27., 1. o.).

[2] Európa Tanács, „A jó hírnév megsértésének dekriminalizálása: Az Európa Tanács iránymutatása a jogszabályok arányosságáról és az emberi jogokkal való összeegyeztethetőségről", 2018. július 13.

23. üdvözli azokat a fellépéseket, amelyek célja, hogy tájékoztassanak azon uniós és más nemzetközi védelmi mechanizmusok és eszközök teljes köréről, amelyeket sürgősen be lehet vetni a veszélyben lévő újságírók támogatása érdekében, és amelyek már az EU/ENSZ személyzetének, az újságírók védelmével foglalkozó szervezeteknek és a civil társadalmi szervezeteknek a rendelkezésére állnak; úgy véli, hogy az EU küldöttségei munkája révén fokozhatja jelenlétét az újságírók külföldi védelme terén, egyrészt azáltal, hogy közvetlenül együttműködik az újságírókkal, másrészt kommunikációs stratégiái révén annak biztosítása érdekében, hogy küldöttségei a távoli területeken is ismertek és hozzáférhetők legyenek az újságírók számára, valamint a veszélyben lévő újságírókra vonatkozó meglévő nemzetközi riasztási mechanizmusok támogatása és előmozdítása révén; szorgalmazza e védelmi mechanizmusok és eszközök megerősítését a nemek közötti egyenlőséget figyelembe vevő megközelítés, valamint az EU és a tagállamok által nyújtott finanszírozás növelése révén; hangsúlyozza, hogy az EKSZ-nek és az uniós küldöttségeknek ehhez megfelelő pénzügyi és személyzeti erőforrásokkal kell rendelkezniük;

24. kéri az uniós intézményeket, hogy mozdítsák elő a médiaműveltség olyan eszközként történő alkalmazását, amely támogatja az újságírás társadalmi szerepének polgárok és társadalmak általi átfogóbb megértését, és hogy mozdítsák elő az újságíróknak szóló csereprogramokat; szorgalmazza különösen olyan programok és politikák előmozdítását, amelyek célja a média- és hírműveltség előmozdítása az újságírók és a média szereplői számára; úgy véli, hogy az újságírás megerősítése alapvető a dezinformáció, a polarizáció és az erőszak megelőzése szempontjából, és a politikai részvétel lehetővé tételével erősítheti a demokráciákat; hangsúlyozza, hogy alapvető fontosságú biztosítani az újságírók számára azokat a feltételeket, amelyek révén hozzájárulhatnak a nyílt, szabad és tisztességes nyilvános vitához, amely döntően segíti a társadalmat abban, hogy fellépjen a dezinformációval, az információmanipulációval és a beavatkozással szemben; megismétli arra irányuló felhívását, hogy a médiaoktatást formális és informális keretek között, többek között oktatási tantervek révén is be kell építeni az oktatásba a médiaműveltség, a médiakészségek és -kompetenciák előmozdítása, valamint a kritikus gondolkodás elősegítése és támogatása érdekében; e tekintetben várakozással tekint a digitális oktatási cselekvési terv (2012–2027) félidős bizottsági értékelése elé; megjegyzi, hogy a médiaszabadság biztosításának szükségességét be kell építeni a nem uniós országokkal folytatott uniós partnerségi programokba;

25. ösztönzi az online platformok, a kormányok és a bűnüldöző hatóságok közötti együttműködés fokozását, hogy hatékonyan tudják kezelni az olyan üzenetek elterjedését, amelyek gyűlöletet szítanak vagy erőszakra uszítanak az újságírókkal és a médiában dolgozókkal szemben, figyelembe véve azt, hogy a nők kiemelt célpontjai e gyűlöletnek és erőszaknak; hangsúlyozza, hogy intézkedéseket kell hozni az újságírók ellen a közösségi médiában és más digitális platformokon elkövetett online és nemi alapú erőszakkal szembeni védelmére; felszólítja a platformokat, hogy haladéktalanul távolítsák el az újságírókat zaklató, erőszakra és gyűlöletre uszító vagy az újságírók biztonságát veszélyeztető online kommenteket vagy reakciókat; sürgeti az EU-n kívüli hatóságokat, hogy vizsgálják ki és üldözzék az online zaklatással és visszaéléssel kapcsolatos ügyeket az elkövetők felelősségre vonása érdekében;

26. kiemeli, hogy az elmúlt években egyre elterjedtebbé vált a médiában az online és offline gyűlöletbeszéd és megkülönböztetés, valamint az újságírókkal szembeni internetes erőszak, ami veszélyezteti a média szabadságát, a véleménynyilvánítás szabadságát, a tájékoztatás szabadságát és a médiapluralizmust; emlékeztet arra, hogy az online gyűlöletbeszéd az interneten kívüli erőszakra és online zaklatásra uszíthat; hangsúlyozza, hogy a női újságírók különösen ki vannak téve szexuális zaklatásnak és szexuális erőszaknak, és sokkal nagyobb valószínűséggel szembesülnek online zaklatással, mint férfi kollégáik; felszólítja az EU-t és a tagállamokat, hogy gyakoroljanak politikai és diplomáciai nyomást a nem uniós országok azon politikájának és gyakorlatának megváltoztatására, amelyek arra irányulnak, hogy eltántorítsák a nőket az újságírástól, sőt akár el is tiltsák őket e pályától;

27. kéri az uniós küldöttségeket, valamint az uniós tagállamok diplomáciai képviseleteit, hogy határozottan, egységesen és következetesen alkalmazzák az online és offline véleménynyilvánítás szabadságáról szóló uniós iránymutatásokat, mivel ezek az újságírók és a sajtószabadság védelmét szolgálják; határozottan arra ösztönzi az EKSZ-t, a küldöttségeit és a tagállamokat, hogy tegyen meg minden erőfeszítést a bevált gyakorlatok népszerűsítésére, hasznosítására és megosztására, különösen az uniós tisztviselők körében, mielőtt e tisztviselőket kiküldenék az EU-n kívüli országokba; arra ösztönzi a nem uniós országokban működő uniós küldöttségeket, hogy folytassanak tájékoztató kampányokat annak érdekében, hogy felhívják a figyelmet az álhírek veszélyeire, és biztosítsanak eszközöket a nagyközönség számára azok azonosításához és megbízható információforrások kereséséhez;

28. kéri a Bizottságot és az EKSZ-t, hogy az emberi jogok érdekében mindig mérlegeljék a hangos nyilvános fellépést mint a csendes diplomácia alternatíváját; kiemeli, hogy az újságírói tevékenység, valamint a szólásszabadság és a véleménynyilvánítás szabadsága tekintetében fontos bővíteni a civil társadalom uniós küldöttségek működésével kapcsolatos ismereteit; e tekintetben ösztönzi az uniós küldöttségeket, hogy világszerte a véleményalkotás és a véleménynyilvánítás szabadságához való jog súlyos megsértésére vagy korlátozására válaszul lehetőség szerint tegyenek több nyilvános nyilatkozatot, különösen a nem uniós országokban elkövetett támadások és újságírók fogva tartása esetén;

29. felszólítja az EU emberi jogokért felelős különleges képviselőjét, hogy tegye az egyik legfontosabb prioritásává az újságírók, a médiában dolgozók és munkatársaik biztonságát a nem uniós országok hatóságaival folytatott kapcsolataikban; úgy véli, hogy többet lehetne tenni e tekintetben; határozottan kitart amellett, hogy a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének nagyobb figyelmet kell fordítania az újságírók törvénytelen letartóztatásának és büntetőeljárás alá vonásának konkrét eseteire és jogaik korlátozására, és hangsúlyozza, hogy nem tétlenkedhetünk, amikor közvetlen veszélyben lévő újságírók védelméről van szó;

30. kéri az EKSZ-t, hogy dolgozzon ki az uniós küldöttségek által alkalmazandó vészhelyzeti reagálási tervet, amely több védelmi eszközt tartalmaz, például nyilatkozatok kiadását, nyilvános lejáratú kampányokra való reagálást, bírósági ügyek nyomon követésének összehangolását, börtönlátogatásokat, a kockázatnak kitett újságírók otthonának vagy irodájának felkeresését, az ügyek hatóságok elé vitelét sürgősségi jelleggel, kétoldalú párbeszédek alkalmazását a sajtószabadsággal kapcsolatos aggályok felvetésére, a kockázatnak kitett vagy traumatizált újságírók pihenését és kíméletét szolgáló lehetőségek megkönnyítését, az ideiglenes áthelyezés és/vagy kivonás támogatását, fizikai kíséret biztosítását rendkívüli helyzetekben, valamint a törekvést arra, hogy támogassák és kiépítsék a helyi bűnüldözési, igazságszolgáltatási és kormányzati hatóságoknak az újságírók védelmére irányuló kapacitását, többek között a sajtószabadsággal való visszaélésekkel kapcsolatos teljes elszámoltathatóság szorgalmazásával; kéri, hogy fordítsanak különös figyelmet a túszul ejtett újságírókra, valamint a célkeresztbe került újságírók családtagjainak védelmére; felszólítja a Bizottságot és az EKSZ-t, hogy támogassák azokat a kezdeményezéseket, amelyek célzottan és gyorsan figyelmeztetik a médiában dolgozókat a nem uniós országokban jelentkező közvetlen fenyegetésekre, és dolgozzanak ki testreszabott iránymutatásokat az újságírók számára; emlékezteti a tagállamokat, hogy a humanitárius célú vízumok felhasználhatók a veszélybe került újságírók védelmének és biztonságának mechanizmusaként; hangsúlyozza, hogy elő kell segíteni és támogatni kell a veszélyeztetett újságírókat, többek között áttelepítési folyamat és a száműzetésben végzett munkájuk támogatása révén, és továbbra is támogatni kell az államilag támogatott cenzúra és propagandakampányok elől menekülő újságírókat azáltal, hogy segítik őket abban, hogy más területre helyezzék át magukat, és továbbra is biztonságos helyről működhessenek vagy független médiájukat az országukon kívülre költöztessék annak érdekében, hogy továbbra is szabad tudósításon alapuló és megbízható információkat tudjanak nyújtani;

31. kiemeli az újságírók elleni erőszak megelőzésével kapcsolatos képzés és figyelemfelkeltő intézkedések előmozdításának fontosságát a társadalom minden szintjén és a kormányokon belül; sürgeti az EKSZ-t hogy dolgozzon ki strukturált megközelítést azon újságírók támogatására, akik digitális fenyegetéseknek vannak kitéve; e tekintetben kéri, hogy erősítsék meg az uniós küldöttségek e probléma kezelésére irányuló kapacitását, többek között az újságírók olyan képzésekhez való hozzáférésének támogatásával, amellyel növelhetők a megelőző digitális biztonsággal és a bevált gyakorlatokkal kapcsolatos ismereteik; hangsúlyozza, hogy készenléti terveket kell kidolgozni azokra az esetekre, ha és amikor a digitális biztonságot megsértik a kommunikáció során, és szorgalmazza, hogy foglalkozzanak az újságírók online zaklatásának pszichés hatásaival; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a média fejlesztéséhez nyújtott uniós támogatás ne korlátozódjon az újságírók és a médiában dolgozók képzésére, hanem tegye lehetővé a technikai munkaeszközök beszerzését is, amely kérést az EU-n kívüli független újságírók rendszeresen kifejezésre juttatják;

32. felszólítja a Bizottságot és az EKSZ-t, hogy erősítsék tovább kapacitásépítési támogatásukat azáltal, hogy segítik a nem uniós országokat a médiapluralizmust, az újságírók védelmét, a véleménynyilvánítás szabadságát, valamint az online és offline információszabadságot támogató jogi keretek megteremtésében, valamint annak biztosításában, hogy az újságírók elleni támadásokat kivizsgálják és büntetőeljárás alá vonják, illetve hogy megfelelő védelmi mechanizmusokat vezessenek be; e célból kéri, hogy az EU támogassa a partnerországokban az újságírók és más médiaszakemberek védelme szempontjából releváns valamennyi szakmában a kompetenciák és készségek folyamatos fejlesztését, különösen a bűnüldöző hatóságok, a bírák és az ügyészek, valamint a digitális biztonsággal foglalkozó valamennyi érintett hatóság védelme szempontjából releváns szakmákban;

33. felszólítja az EKSZ-t, hogy ösztönözze a bűnüldöző szervek és az újságíró közötti véleménycserét annak érdekében, hogy lehetővé tegye az uniós küldöttségek országaiban zajló tüntetésekről és demonstrációkról szóló akadálytalan tudósításokat és egyéb médiatevékenységeket, és alakítson ki az újságírók jogaira vonatkozó közös megegyezést;

34. hangsúlyozza, hogy az újságírók, a médiában dolgozók és munkatársaik biztonsága és hatékony védelme terén fokozott multilaterális szerepvállalásra és koordinációra van szükség egy olyan átfogó politikai megközelítés kialakítása érdekében, amely magában foglalja a megelőzés, a védelem és a büntetőeljárás pilléreit; hangsúlyozza, hogy az EU-nak példát kell mutatnia, és meg kell erősítenie és fokoznia kell az újságírók, a véleménynyilvánítás és a véleménynyilvánítás szabadsága iránti elkötelezettségét, valamint az újságírók, a médiában dolgozók és munkatársaik elleni bűncselekmények büntetlensége elleni küzdelmet, amely az egyik fő prioritása, és ennek érdekében paktumot kell kötnie és szövetségben kell működnie más demokráciákkal és hasonlóan gondolkodó partnerekkel;

35. kéri az uniós küldöttségeket, az uniós tagállamok diplomáciai képviseleteit és a hasonlóan gondolkodó partnereket, hogy vegyenek részt a nem uniós országok újságíróinak és független médiaszervezeteinek proaktív bevonásában és támogatásában, hogy támogatást nyújtsanak munkájukhoz és munkafeltételeikhez, rendszeresen értékeljék a sajtószabadság környezetét minden érintett országban, többek között az újságírókat érő folyamatos és újonnan megjelenő veszélyeket, és hogy keressenek lehetőségeket a visszaélések megelőzésére alkalmas vagy védelmi intézkedések bevezetésére, ideértve a kockázatnak kitett újságíróknak és független médiának nyújtott kimutatható és látható erkölcsi támogatás biztosítását; javasolja egy olyan kapcsolattartó pont létrehozását, ahol az újságírók védelmet és támogatást kérhetnek és amely nyomon követi az erőszakos megnyilvánulásokat;

36. felszólítja a Tanácsot és az EKSZ-t, hogy az EU globális emberi jogi szankciói (az EU globális emberi jogi szankciórendszere) alapján szabjanak ki célzott szankciókat az újságírókkal és a médiában dolgozókkal szemben elkövetett emberi jogi jogsértésekért felelős személyekre és szervezetekre;

37. felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy segítsenek elő olyan fenntartható intézkedéseket valamennyi, nem uniós országokkal fenntartott megállapodásukban és partnerségükben, amelyek célja a médiapluralizmus és a független újságírás védelme, finanszírozása és támogatása; e célból emlékeztet arra, hogy az EU kétoldalú megállapodásaiban központi helyet foglal el az emberi jogi záradék, és kéri, hogy e záradék aktiválása és alkalmazása során fordítsanak különös figyelmet az újságírók jogainak súlyos megsértésére; kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy e célhoz rendeljenek hozzá pénzeszközöket, többek között a Szomszédsági, Fejlesztési és Nemzetközi Együttműködési Eszköz (NDICI – Globális Európa) emberi jogokra és demokráciára vonatkozó tematikus programjának nyújtott juttatások növelése révén;

38. kéri a Bizottságot és az EKSZ-t annak biztosítására, hogy az uniós finanszírozási programokat megismertessék az újságírók biztonságával és a véleménynyilvánítás szabadságával foglalkozó helyi civil társadalmi szervezetekkel, és tegyék elérhetővé e programokat a számukra, valamint adott esetben ösztönözzék e szervezeteket az ilyen programok alkalmazására és támogassák őket ebben, továbbá vállaljanak vezető szerepet a megfelelő projektek kialakításában és végrehajtásában; hangsúlyozza, hogy egyensúlyt kell teremteni az újságírók védelmét előmozdító projektek és a média fejlődését támogató projektek uniós finanszírozása között, összhangban az NDICI emberi jogokra és demokráciára vonatkozó tematikus programjával, valamint a többéves indikatív programjával és a kapcsolódó mutatókkal; megismétli arra irányuló kérését, hogy a pályázati eljárásokat egyszerűsítsék, hogy azok kevésbé bürokratikusak legyenek;

39. emlékeztet arra, hogy a tömegtájékoztatás szabadsága és a véleménynyilvánítás szabadsága terén elért előrelépések az EU csatlakozási folyamatának kulcsfontosságú részét képezik; emlékeztet arra, hogy a szilárd és versenyképes médiakörnyezetű tagjelölt országok hajlamosabbak a gyors előrelépésre az uniós csatlakozási tárgyalások során; e tekintetben üdvözli a Demokráciáért Európai Alapítvány által nyújtott támogatást, de úgy véli, hogy több intézkedést kell tenni a független újságírás támogatása érdekében azokon a területeken, amelyeket rosszindulatú külföldi szereplők befolyásolnak; ezért megismétli az európai demokratikus médiaalap létrehozására irányuló felhívását, amelynek célja a független újságírás támogatása a bővítési országokban, az európai szomszédságpolitika országaiban és a tagjelölt országokban;

40. olyan megfelelő és fenntartható jogi keret kialakítását szorgalmazza, amely a szabad információs tér védelmére irányuló, a nyitottsági követelmények kölcsönösségén alapuló mechanizmust hoz létre; úgy véli, hogy a demokratikus információs terek védelmét szolgáló rendszernek az alábbi két pillérre kell épülnie: 1) egyenlő bánásmód – az EU-ban sugárzó valamennyi audiovizuális médiaorgánum számára; 2) kölcsönösség – a közéleti tér megnyitása az uniós műsorszolgáltatók számára nem uniós országokban;

41. úgy véli, hogy az olyan uniós programokat, alapokat és kezdeményezéseket, mint például a Kreatív Európa, a média- és audiovizuális ágazatra vonatkozó cselekvési terv, a Médiapluralizmus Monitor, az online és offline véleménynyilvánítás szabadságáról szóló uniós emberi jogi iránymutatások és az uniós emberijogvédő-mechanizmus, teljes mértékben alkalmazni kell az EU külső kormányzásában annak érdekében, hogy célzott támogatást nyújtsanak a nem uniós országok média- és hírszervezeteinek, annak ellenére, hogy a médiaszervezetek kötelesek kellő gondossággal eljárni az újságírókkal szemben, különösen az Európa Tanács újságírás védelméről, valamint az újságírók és más médiaszereplők biztonságáról szóló ajánlásai ([3]) 16. bekezdésének és az újságírók védelméről, biztonságáról és szerepvállalásáról szóló, 2021. évi bizottsági ajánlásnak való megfelelés révén;

42. határozottan ösztönzi az olyan finanszírozási programoknak, nyilatkozatoknak és nyilvános eseményeknek nyújtott támogatás növelését, amelyek célja az ENSZ és a regionális emberi jogi mechanizmusok, köztük az Emberi Jogok Amerikaközi Bírósága szintjén működő nyomonkövetési és védelmi mechanizmusok javítása az újságírókkal és az újságírókat támogató civil társadalmi szervezetekkel folytatott konzultáció alapján; üdvözli az újságírók elleni fenyegetések kezelésére irányuló különleges ENSZ-eljárások keretében végzett munkát, többek között a véleményalkotás és a véleménynyilvánítás szabadságához való jog előmozdításával és védelmével foglalkozó különleges ENSZ-előadó arra irányuló ajánlását, hogy hozzanak létre egy, az újságírók elleni támadások megelőzésével, kivizsgálásával és büntetőeljárás alá vonásával foglalkozó nemzetközi munkacsoportot, és aktívan mérlegeljék annak lehetőségét, hogy az egész világon jelöljenek ki különleges ENSZ-képviselőt az újságírók védelmére;

43. üdvözli a „Partnerség a tájékoztatásért és a demokráciáért” kezdeményezés munkáját, amelyben szerte a világból 50 állam vesz részt, és amely demokratikus biztosítékok megteremtését szorgalmazza a kommunikációs és információs térben, és elismeri a megbízható tájékoztatáshoz való jogot; támogatja a Partnerség a tájékoztatásért és a demokráciáért ajánlásainak végrehajtását;

44. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak és a Bizottság alelnökének / az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének.

([3]) A Miniszteri Bizottságnak az újságírás védelméről, valamint az újságírók és más médiaszereplők biztonságáról szóló ajánlása a tagállamok számára (CM/Rec(2016)4).